

Informatie voor de raad

Ontstaan en voeding aan reserve Opvang vluchtelingen

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 26 juni 2023 de reserve Opvang vluchtelingen en statushouders ingesteld. In het raadsvoorstel is het volgende doel opgenomen: 'Het doel van deze reserve is het opvangen van risico's als gevolg van opvang vluchtelingen en statushouders, het realiseren van nieuwe dan wel vervangende opvanglocaties en het opvangen van mogelijke kosten van intensivering zorg en onderwijs voor deze doelgroep.' Bij de instelling van de reserve is aangegeven dat de omvang en duur moeilijk is te bepalen, gezien de ontwikkelingen rondom deze problematiek en de onduidelijkheid over vervolgbijdragen vanuit het rijk is.

Het voordeel van € 0,77 mln. vanuit de opvang van Oekraïense vluchtelingen over 2022 is in zijn geheel in de reserve gestort. Dat is ook gebeurd met het voordeel over 2023, met dien verstande dat de raad een amendement heeft aangenomen, waarbij de personele kosten welke toegerekend kunnen worden aan die opvang in mindering worden gebracht op dat voordeel. Dat maakte dat in plaats van € 3.5 mln. € 3.1 mln. is gestort in die reserve.

Over het jaar 2024 is vanuit de opvang vluchtelingen een voordelig resultaat bereikt van ca € 3,9 mln. Dit resultaat wordt tevens toegevoegd aan de reserve Opvang vluchtelingen, waarna de omvang van de reserve uitkomt op ca € 7,8 mln.

Omvang reserve

Voor de volgende risico's zien wij de noodzaak om de reserve in stand te houden.

a. Risico's als gevolg van gewijzigd overheidsbeleid.

We zien een sterke terugloop in de normkostenvergoeding van het Rijk. Voor het jaar 2025 ramen we nog dat de kosten uit de vergoeding gedekt kunnen worden. Of dat voor de toekomst blijft is onzeker. De flexibiliteit om daarop te acteren is beperkt aanwezig en zal de nodige tijd vergen, bijvoorbeeld doordat andere opvangmodaliteiten beperkt realiseerbaar blijken. De effecten van rijksbeleid op de opvang van vluchtelingen zijn ongewis. Indien de voorrang op huisvesting van statushouders verval, ontstaan problemen in de doorstroom van asielzoekers, waaronder de AMV-ers met status. Mochten AMV-ers niet kunnen uitstromen, ontstaan financiële verplichtingen voor de gemeente.

Er is nog steeds geen sprake is van een goed lopende keten van opvang van vluchtelingen, waardoor er sprake blijft van politiek bestuurlijke risico's. De reserve biedt de mogelijkheid daarop te (blijven) acteren.

b. Kosten voor beëindiging opvang

Op enig moment zal de opvang van Oekraïense vluchtelingen aflopen.

Tevens worden de Tijdelijke Gemeentelijke Opvanglocaties voor asielzoekers (binnenkort) gesloten. Huurcontracten moeten beëindigd worden; Opvangvoorzieningen moeten ontmanteld worden. Materialen moeten afgevoerd of herbestemd worden. Personele verplichtingen moeten nagekomen worden. Afrekeningen leiden ongetwijfeld tot nabetalingen.

c. Garantstelling voor onderwijs

Het basisonderwijs wil een garantstelling om de kosten voor het organiseren van het basisonderwijs voor nieuwkomers gedekt te hebben. Daarvoor is een minimaal aantal kinderen dat dit onderwijs volgt nodig. Het blijkt lastig te voorspellen of hier steeds aan voldaan kan worden.

d. Onvoorziene omstandigheden

De reserve biedt de mogelijkheid risico's af te dekken in geval van onvoorziene omstandigheden, waarvan uw college acht dat deze redelijkerwijs niet door anderen gedragen kan worden en relateren aan de opvang van vluchtelingen.

Om bovengenoemde risico's af te dekken is een reserve Opvang vluchtelingen met een omvang van ca € 3 mln. verdedigbaar.

Vervolg opvanglocatie Oekraïense vluchtelingen

De raad heeft in december 2024 een voorstel te komen tot opvang van Oekraïense vluchtelingen in Nieuwleusen in de vorm van flexibele woningen aangehouden. Aan de raad is toegezegd met een nadere duiding te komen.

Ons college werkt aan een notitie, waarbij meerdere scenario's rond het vervolg van de opvang van Oekraïense vluchtelingen geschetst worden. Vanuit de raad is aangegeven dat spreiding van vluchtelingen binnen de gemeente gewenst is.

Daarbij bestaat de optie dat de investering van een nieuwe opvanglocatie door de gemeente zelf wordt gedaan. In afwachting van de verdere besluitvorming houden we de reserve aan. Het streven is om de notitie op korte termijn aan te bieden en zo mogelijk voor het zomerreces opiniërend met u te bespreken.